

1. Actief voor het stadsschoon in Arnhem

Op de bres

In onze stadsschoonvisie 2002 is reeds uitgebreid verwoord hoe wij over tal van zaken die het stadsschoon van Arnhem raken denken. Om niet in herhaling te vallen volstaan we hier met de kanttekening dat wij waar mogelijk onze visie met kracht van argumenten hebben uitgedragen. Hoogbouw in het stationsgebied is nog immer onderwerp van onze zorg. Tegen de door de gemeente verleende bouwvergunning voor de bouw van twee hoge kantoorgebouwen met hun massale afsluitende wandwerking hebben wij bezwaar aangetekend. Die procedure loopt nog. Op een suggestie onzerzijds om bij overkluizing van het stationsemplement de aldus extra verkregen vierkante meters kantoorvloeroppervlak "af te halen" van de torens gaf de gemeente te kennen dat zulks op dit moment niet opportuun was. Het bestemmingsplan Rijnkade/Paradijs is na (gewijzigde) vaststelling door de gemeenteraad door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Ondanks thans opgenomen waarborgen heeft dit plan o.i. zijn te hoge mate van globaliteit behouden. Ongewenste bouwplannen kunnen, mede op grond van financiële motieven, nog steeds moeilijk worden gekeerd. Een en ander heeft ons doen besluiten beroep aan te tekenen bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak. Uitspraak in deze zaak wordt begin 2002 verwacht. Over kleinere, maar voor het aanzien van Arnhem niet minder belangrijke aangelegenheden hebben wij een aantal malen aan de bel getrokken. Zo wezen we enerzijds op de noodzaak van onkruid-bestrijding, anderzijds op de verwaarloosde staat van onderhoud van AKU-fontein met pergola en vitrines aan het Gele Rijdersplein. Ook de slechte onderhoudsstaat van park Angerenstein baarde ons zorgen. Voorts signaleerden wij de dreigende verloedering van het Jugendstilpand van de arnhemse architect Diehl nabij de Zijpse poort en de kapel van het Elisabeth Gasthuis. Ten tweede male vroegen wij uitdrukkelijk aandacht voor herstel van de bovengrondse loop van de Jansbeek. Dit project lijkt door sterk gestegen kosten in toenemende mate onder druk komen te staan. Wij houden de vinger aan de pols.

Project Geitenkamp-Noord/Saksen Weimarkazerne

Zoals bekend hebben wij ons altijd ingezet voor behoud van het unieke landschap aan de Beukenlaan-Noord. Toen dit gebied in 1995(!) in het kader van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) als mogelijke bouwlocatie werd aangeduid, hebben wij -en andere organisaties en burgers- krachtig stelling genomen. Vervolgens is deze locatie als een vaststaand feit gehanteerd zonder relevante gegevens te verdisconteren. Wij noemen:

- het karakter van het destijds genomen besluit: voorlopig en zonder inspraak;
- de cultuurhistorische effectrapportage 1996: gebied met een hoge ruimtelijke kwaliteit;
- motivering rijks beschermd stadsgezicht: voor beleving van de woonwijk Geitenkamp is de aangrenzende open ruimte van wezenlijk belang;
- rijksnota Belvedere 1999: zuidelijke Veluwezoom een cultuurhistorisch belangrijk gebied; alternatieve locaties: gebied Saksen Weimarkazerne, vrijkomende terreinen van o.a. Coberco en AKZO.

De gemeente heeft thans woningbouw aan Beukenlaan-Noord, uitbreiding van het sportcomplex Valkenhuizen en bestemming terrein Saksen Weimarkazerne gebundeld tot één project. In het licht van onze gedocumenteerde stellingname hebben wij ten overstaan van de Raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, raadsleden en voorzitters van de politieke partijen nogmaals indringend gepleit voor behoud van het fraaie landschap aan de Beukenlaan-Noord. Op grond van onze gesprekken menen wij een kentering in politieke opvattingen te bespeuren, maar hoe en wanneer de voltallige raad uiteindelijk zal beslissen is nog ongewis.

Verkiezing beste bijdrage stadsschoon

Nominaties voor de verkiezing

Hieronder volgt de beschrijving van de zes genomineerde objecten in willekeurige volgorde geïllustreerd met foto's en tekeningen.

Behoud, restauratie en verbouwing van het hoofgebouw van het voormalige Sint Elisabeths Gasthuis, Utrechtseweg 196.

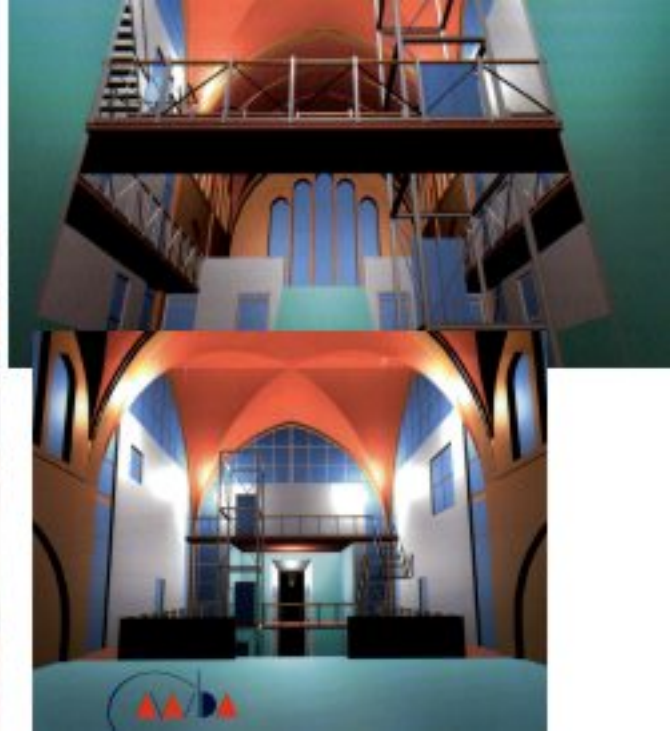
Restauratie benzinestation Apeldoornseweg

Kantoorgebouwen De Burcht en De Veste, IJsseloord II

Verbouwing kerkgebouw Van Slichtenhorststraat

Restauratie Villa Angerenstein

Restauratie historische kelders Rijnstraat

Aan de bovenliggende panden is veel veranderd, maar de kelders hebben hun oorspronkelijke vorm behouden. Door toegangen te maken en de kelders weer met elkaar te verbinden is een ondergronds loopcircuit ontstaan van ongeveer 1.200 m². Door de nieuwe ingrepen en doorbraken geheel anders te materialiseren dan de bestaande, blijft ondanks de veranderingen, de historische structuur aanwezig. De entrees en de in ere herstelde koekoeken geven op straatniveau een verwijzing naar de kelders. Door een opening in het tunneldek kan daglicht toetreden in de tunnel, die de kelders aan weerszijde van de straat verbindt en door verlichting in de tunnel is er bij duisternis een uitstraling op straat. De middeleeuwse kelders laten de historie van de binnenstad herleven."

De volledige uitslag van de verkiezing “Beste bijdrage aan het Stadsschoon 2001” luidde als volgt:

1	Restauratie historische kelders Rijnstraat	75 punten
2	Restauratie benzinstation Apeldoornseweg	63 punten
3	Voormalig Sint-Elizabeth Gasthuis	62 punten
4	Verbouwing kerkgebouw Van Slichtenhorststraat	61 punten
5	Restauratie Villa Angerenstein	55 punten
6	Kantoorgebouwen De Burcht en De Veste, IJsseloord II	6 punten

2. Overige verenigingszaken

Excursies en lezingen

Via nieuwsbrieven werden leden in hoofdlijnen geïnformeerd over voortgang en inhoud van gemeentelijke plannen. Voorts werden de nieuwsbrieven benut voor aankondiging van bijzondere evenementen, zoals excursies, lezingen en algemene ledenvergadering. Interactieve communicatie via Internet werd eveneens onder de aandacht van de leden gebracht. Elders hierover meer. Op vrijdag 23 maart vond een excursie naar het totaal gerenoveerde Huis der Provincie plaats. Bij inschrijving vooraf mochten wij rekenen op een zeer grote belangstelling. Achteraf kwamen slechts 45 personen opdagen. De wel aanwezigen hebben de inleiding van de heer Visser van het Bureau Brouwer en Deurvorst over de renovatie, de deskundige begeleiding bij de rondleiding, kortom de ontvangst ten provinciehuize, ten zeerste gewaardeerd.

Een tweede excursie in samenwerking met Prodesse Conamur vond plaats op 12 oktober. Samen bezochten wij het aan weerszijden van de utrechtseweg gelegen voormalig niet voor publiek toegankelijke KEMA-terrein. Voor de ontwikkeling van dit gebied, thans bekend onder de naam “Business Park Arnhem”, staan tal van plannen op stapel. De heer Smulders gaf hierover een boeiend overzicht. Vervolgens gaven de heren Vael en den Teuling tijdens een rondwandeling over het terrein uitleg over stedenbouwkundige en landschappelijke inrichting. Bij de afsluiting van deze excursie ontvingen deelnemers een boekwerkje. Deze geste werd op prijs gesteld.

Algemene Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering werd bijgewoond door een dertigtal personen. Zeven leden

zonden vooraf bericht van verhindering. De gebruikelijke agendapunten, zoals vaststelling verslag, jaarrekening, begroting en kascommissie, gaven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. In de kascommissie werden de heren van Lookeren Campagne en Rotshuizen herbenoemd. Eveneens vond herbenoeming plaats van een drietal volgens het rooster aftredende bestuursleden, te weten mevrouw van Eijck, alsmede de heren Nijhof en Homs. In verband met de invoering van de euro per 1 januari 2002 werd de contributie voor het komende jaar op een basisbedrag van € 10,- gesteld. Voorts is mededeling gedaan over de verwachte opheffing van de Stichting Stadsherstel. Over het batig saldo, aan te wenden overeenkomstig de doelstelling van de stichting, wordt nog nader beslist. Anders dan in voorafgaande jaren vormde de Stadsschoonvisie 2001 en jaarverslag 2000 een bijzonder aandachtspunt. Enkele leden spraken hun zorg uit over de positie van Stadsschoon nu en in de toekomst. Over en weer leidde dat tot een bewogen discussie. Elders in dit jaarverslag komen we er op terug. Na bekendmaking van de uitslag van de verkiezing "Beste bijdrage aan het Stadsschoon 2000" werd de vergadering besloten met een interactieve diaproductie van de heer drs. Bob Roelofs over de wederopbouw van Arnhem in de periode 1945-1964.

Samenstelling bestuur en rooster van aftreden

Aan het eind van het verslagjaar was het bestuur als volgt samengesteld:

naam:	jaar van aftreden volgens rooster:
H.H. Bod, voorzitter	2002
drs. F.P. van den Bunder, secretaris	2003
H.J. van 't Wout, penningmeester	2002
J.H.E. Altena	2003
Mevr. Y.D.W.M. van Eijck	2004
Drs. M. Homs	2004
Ir. Mevr. M.E. Kaper	2002
Mevr. mr. drs. I. E. Nauta	2004
Drs. R.H.W. Nijhof, namens Prodesse Conamur	2004

De heer Gerritsen heeft in de loop van het jaar kenbaar gemaakt zijn lidmaatschap van het bestuur te willen beëindigen. Het bestuur is hem erkentelijk voor zijn activiteiten. In een tweetal functionele vacatures in het bestuur, te weten namens de Historische Kring Elden en Vrienden van Sonsbeek, kon door omstandigheden nog niet worden voorzien. Evenals voorafgaande jaren maakte het bestuur voor zijn vergaderingen dankbaar gebruik van het bezoekerscentrum De Watermolen. De aldaar genoten gastvrijheid wordt gewaardeerd.

Ontwikkeling aantal leden en begunstigers

Het ledental nam slechts in geringe mate toe en bedroeg aan het einde van het verslagjaar 235. Het aantal begunstigers liep terug. Negen bedrijven en instellingen bleven onze activiteiten financieel steunen, terwijl één bedrijf zijn bijdrage verlaagde. Mede in het licht van de discussie tijdens de algemene leden vergadering op 22 mei hebben wij meerdere malen van gedachten gewisseld over de gewenste ontwikkeling van onze vereniging.

Stadsschoon in discussie

In de ledenvergadering van 22 mei 2001 heeft een van onze leden prikkelende opmerkingen gemaakt over onze vereniging. Hij heeft dit later in een brief aan ons bestuur toegelicht. Het betrof het werven van veel meer leden, het profiel van onze vereniging, contacten met de pers, communicatie met de leden e.d. In onze bestuursvergaderingen hebben we daarover uitvoerig gesproken. Met het betrokken lid hebben we enkele malen overleg gevoerd. Wij zijn van mening dat uitbreiding van het aantal leden zeker gewenst is, maar we beseffen ook dat, na alle eerdere activiteiten daaromtrent, geen veelvouden van ons huidige aantal leden kunnen worden bereikt. Primair gaat het om het bereiken van resultaten op het terrein van het stadsschoon. Dat kan vooral op basis van argumenten, waarbij het aantal leden een ondersteuning kan zijn. Wij zijn van oordeel dat de naam en het profiel van onze vereniging goed zijn. Contacten met de pers zijn er veelvuldig, doch de journalist bepaalt zelf wat er in de krant komt. Voor de communicatie met onze leden willen we meer nadruk leggen op discussie-bijeenkomsten en verder kan dat geschieden door het nieuwe internetmedium. Elk lid met internetmogelijkheid kan zich aanmelden voor ons communicatieforum. We kunnen dan via e-mail vragen voorleggen over actuele zaken.

Interactieve communicatie

Stadsschoon heeft inmiddels een nieuwe Webmaster. Onze website is recentelijk

gemoderniseerd. De vereniging heeft thans een vast E-Mailadres (info@ stadsschoon.nl). Bovendien hebben wij via NL-Menu, onder redactie van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, onder de rubrieken monumentenzorg en steden een vaste verwijzing ("link") naar onze site. Het bestuur streeft naar uitbreiding van deze verwijzingsmogelijkheden op andere daarvoor in aanmerking komende sites. Dit leidt ongetwijfeld tot een grotere bekendheid én belangstelling voor onze website. In de nieuwe opzet worden naast algemene zaken vooral concrete actuele onderwerpen belicht. Brieven van Stadsschoon worden integraal opgenomen. Deze aanpak prikkelt tot reactie in de vorm van bijval dan wel een kritische stellingname. Het open stellen van onze site voor het registreren van (verschillende) zienswijzen van bezoekers op onze site, gepaard met de mogelijkheid om daarop te reageren, leidt naar ons gevoelen tot een verbreding van de discussie en kan als zodanig vruchten gaan afwerpen. Wij stellen ons voor om bij wijze van experiment iets dergelijks te organiseren rond de omstreden bebouwing van Beukenlaan-Noord. Met de Webmaster zijn gesprekken gaande over de technische uitvoering. Wij verwachten veel van deze nieuwe vorm van communicatie. Wij blijven overigens ook traditionele vormen benutten. Zo is inmiddels een nieuwe folder, gestoken in een moderne jas, voor een breed publiek beschikbaar.

Stichting Stadsherstel en Stichting Monuscript

Namens de Vereniging Stadsschoon was haar voorzitter, Harry Bod, vertegenwoordigd in het bestuur van beide stichtingen. De Stichting Stadsherstel brengt zijn eigen jaarverslag uit, dat – zoals gebruikelijk – is behandeld in de jaarvergadering van onze vereniging. Het bestuur van Stadsherstel is van mening dat de taak van Stadsherstel van aflopende aard is, doch dat opheffing pas zal plaatsvinden als een nieuwe organisatie op dit terrein functioneert. Het gemeentebestuur is al enkele jaren bezig om een organisatie op te richten, die vooral moet zorgen voor uitvoering van de plannen om in de binnenstad ruimten boven winkels te verbouwen tot hedendaagse woonruimte. Veel van dergelijke ruimten staan thans leeg. Onder verantwoordelijkheid van de Stichting Monuscript verscheen opnieuw een uitgave in de Arnhemse Monumentenreeks, getiteld : "St. Elisabeths Gasthuis; Bouwgeschiedenis van een Arnhems ziekenhuis", geschreven door drs. J.H.J. van Hest.

Overige vertegenwoordigingen

Bij de start van nieuwe gemeentelijke projecten, zoals Kijk op Parkeren, Buiten Gewoon Beter, Groen in de Stad, Visiedag op Water", was op uitnodiging een afvaardiging van het bestuur aanwezig. In het kader van de wijziging van de Woningwet werd voorts deelgenomen aan het "Welstandsdebat". Bij recepties van gemeente en andere organisaties was het bestuur eveneens vertegenwoordigd. Ook anderszins bleef het bestuur betrokken bij verwante werkvelden. Zo werden (studie)bijeenkomsten van Nationaal Contact Mounumenten bezocht en werd deelgenomen aan Monumentendag en Dag van de Architectuur Met het onderhouden van deze en andere contacten houdt het bestuur de belangstelling voor Stadsschoon levend.